

For nu dog at „snakke“ lidt om Sagen i sig selv — siden det kan være trøstende at vide, at vi idetmindste have en vis Betragtningssmaade deraf —, saa skal jeg for min Part gjerne indrømme, at, naar et Medlem her, som selv lever i en Landcommune og har deeltaget meget i Landbolivet, siger: Jeg troer, at der vil være Bønseligheder forbundet med at følge Forslaget paa den Bane og bringe det over paa den Vej, som Mindretallets Forslag vil føre det ind paa, saa har upaatvivlelig en Indvending af den Natur megen Bøgt; men lad os saa see, hvorledes den ærede Rigsdagsmand begrundede denne sin Mening. Han sagde: „til at forvalte Sagerne, til virkelig at udføre Gjerningen, er der Kræfter nok tilstede; men det er de skrivende Forretninger, hvortil der savnes Kræfter.“ Men nu beder jeg at bemærke, at, medens der i Verden kun er Faa, der med Sikkerhed kunne leies til at forvalte, er der Mangfoldige, der kunne leies til Skriversi. Skriversi kan man lære; Secretairer kan man faae for Penge; de fleste eller mindre, efter som man forlanger Meer eller Mindre af dem; men de kunne faaes for Penge. Paa Landet, i det communale Liv, der er i Almindelighed den Priis, som vil blive sat paa denne Art af skrivende Forretninger, ikke høi. Der vil altid findes Mænd, som ere skiftede dertil, og som for et meget ringe Beløb ville overtage en saadan Forretning. Den, som med Glæde paatager sig for 20 Rd. om Aaret at sørge for Ringningen i Kirken om Søndagen, han vil ogsaa for 15 eller 20 Rd. paatage sig den langt interessantere Forretning at skrive for Sogneforstanderskabet, især naar man lægger Mærke til, at Secretairen i ethvert saadant Raad af den Bøsskaffenhed kommer til at spille en ikke ubetydelig Rolle. Alle Secretairer i saadanne

Forsamlinger komme ofte til at faae langt mere Magt, end de i Grunden burde have. Jeg vil gjøre opmærksom paa, at det før har været fremhævet her, at, saalænge vi ikke ere fattede paa at betale denne Art Forretninger i vore Communer, saalænge vil vort Communesliv ikke trives. Saalænge Communerne ikke have et Sted, et Huus eller et Børelse, hvori de ere hjemme, hvori de kunne raadslaae, saalænge de ikke ville udrede Midlerne til at betale for den Gjerning, de ikke med Sikkerhed kunne faae udført igjennem valgte Mænd, saalænge vil Communeslivet ikke trives. Naar det ærede Medlem, som har udtalt sig saa stærkt for at beholde Præsten og Sogneforstanderskabet, netop fordi han der som Formand skal udføre de skrivende Forretninger, nøiere overveier det, saa vil han dog vist indrømme, at derved lægger man Balget af den Mand, som skulde være skiftet til disse Forretninger, over i en anden Autoritets Haand. Idet Præsten bliver valgt til at være Præst i Sognet, saa er der aldeles ikke Spørgsmaal, om han er skiftet til at være den skrivende Forstander for Communen. Det ærede Medlem vil sige: Ja, men enhver Mand, som er skiftet til at blive Præst, han har derved bevist, at han er skiftet til at føre Pennen; men hertil svarer jeg, derved har han paa ingen Maade bevist, at han paa den ene Side er skiftet til at føre Pennen i de Anliggender, som her er Spørgsmaal om, og paa den anden Side endnu mindre, at han er et villigt Redskab til at føre Forhandlingerne paa den Maade, som de Paagjældende forlange; og dette er ligesaa vigtigt. Det maa man vel lægge Mærke til, at det er meget vanskeligt at føre Andres Mening i Pennen, især naar man føler sig at være de Andres Formand og Herre.